

ГАННА-МАРЫЯ ГАРАНІНА

Горнымі шляхамі

Апавяданне

Гараніна Ганна-Марыя нарадзілася 10 снежня 2003 года ў горадзе Маладзечна. Скончыла гімназію-каледж мастацтваў па класе малявання, музычную школу, Маладзечанскі дзяржаўны музычны каледж імя М. К. Агінскага па спецыяльнасці «музыказнаўства». Цяпер — студэнтка Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, займаецца навуковай дзейнасцю. Піша вершы і прозу, у сваёй творчасці звяртаецца да тэмы ўнутранага свету асобы з яе каштоўнасцямі і канфліктамі, а таксама да сферы ўзаемадзеяння чалавека і грамадства.

.....

Кожны першы тыдзень кастрычніка Кастусь, супрацоўнік пошукавага атрада, браў водпуск на працы, пакідаў сям'ю і сыходзіў на колькі дзён у горы. Так трэба. Зрэшты, ніхто з ім і не спрачаўся. Толькі жончына сэрца сціскалася ад смутку, калі яго постаць гублялася за даляглядам.

Кастусь любіў услуховацца ў гуд ветру ў верхавінах дрэваў, бурленне горных рэчак; яму падабалася адчуваць, як ногі правальваюцца ў мяккі, пругкі мох, а таксама аглядаць усё наваколле, стоячы на вяршыні гары побач з надзейным сябрам...

Мужчына ўпэўненым крокам рухаўся ўсё вышэй і вышэй у горы, мінаючы знаёмыя мясціны, сям-там спыняючыся, каб нарываць зёлак. Акурат перад змярканнем ён дайшоў да патрэбнага месца, дзе горную раку пераразала шматлікія невысокія, але досыць крутыя парогі, ды пачаў рыхтавацца ночыць. Спрытнымі рухамі за некалькі хвілін усталяваў стары, правераны часам

і незлічонымі выправамі намёт, затым па-скаўцку, без запалак распаліў вогнішча ды, адшчапіўшы ад заплечніка ўжо трохі абабіты кацялок, пайшоў да шумлівай ракі па ваду. Вось гэты бераг, сям-там парослы падсушанымі восенню раслінамі, гэтыя камяні, то абчасаныя хвалямі, то вострыя, нібы іклы нейкай істоты, і гэтыя бясконцыя белыя бурбалкі розных памераў, што ўтвараліся невялікімі вадаспадамі... Усё як і тады...

Вярнуўшыся з паўнуткім кацялком празрыстай сцюдзёнай вады, Кастусь укінуў туды сабраныя для гарбаты зёлкі, ускрыў бляшанку з мясной кашай і, чакаючы з'яўлення маленькіх шалёных бурбалак на паверхні кіпення, аддаўся ўспамінам...

Колькі гадоў таму, шчэ падлеткамі, ён, Кастусь, разам са сваім найлепшым сябрам Змітрам кожнае лета бавілі ў выправах. Разам яны аблазілі кожны горны схіл, кожны раўчук, разам марылі пасля школы

МАЦВЕЙ ЛІШЫН

Вясна мая сумуе

Вершы

Лішын Мацвей нарадзіўся 29 лістапада 1987 года ў Гомелі. Скончыў факультэт традыцыйнай беларускай культуры і сучаснага мастацтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Піша вершы і прозу. Творы публікаваліся ў рэспубліканскім перыядычным друку. Жыве ў Мінску, працуе педагогам-арганізатарам у ДУА «Сярэдняя школа № 226 г. Мінска».

Галосцяць зоркі, вечар льецца,
І вецер, быццам бы наскрозь,
Мяне пранізвае, смяецца,
Шпурляе, бы сабаку косць.

Нічога гэта не турбуе,
Бо клопат быў заўжды вышэй.
Мо так вясна мая сумуе
Паміж зняволеных начэй.

Галосцяць зоркі. Месяц жоўты
Даруе кожнаму грахі —
Пад гукі велічнай грывоты
Ляцяць яны з гнілой страхі.

Са змрочнай памяці палёў
Нясе мяне кудысьці голад.
Па шляху дзіўных караблёў
З аблокаў, у вялікі горад.

Дзе з цягам часу, быццам сон,
Растануць горшыя памылкі.
Збяжыць да вечнасці праклён,
Мінулага збягуць ухмылкі.

Чаму так хочацца пісаць
Аб нечым тагачасным?
Дзе рэчаіснасць — уцякаць,
Бо ты даўно няшчасны.

Бягуць чароўныя радкі
Да гушчару спазнання,
Што хвалі велічнай ракі,
Пад гукі пахавання,

Пад гукі непраглядных дзён —
Дзе ты адзін, на месцы..
Стаіш, нібы адвечны клён,
І боль ляжыць на сэрцы.

Фота з архіва М. Лішына

АНДРЭЙ КІМБАР

Гульні са словамі

Вершы

Кімбар Андрэй нарадзіўся 26 верасня 1993 года ў гарадскім пасёлку Варапаева Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці. Скончыў гістарычны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, аспірантуру. Выкладае ў Мінскім гарадскім педагагічным каледжы. Вершы друкаваліся ў часопісах «Полымя» і «Маладосць». Аўтар зборніка вершаў «У кроку ад новай вясны».

.....

Кавалачак мары
і келіх віна —
не тое каб шмат,
але ж і не мала
сярод мільёнаў
магчымых фіналаў
для казкі, што так
і не напісала
жыццё.

Сярод заняпадаў,
завяў і хмараў,
пад прэсам туманаў,
у воблаку дыму
машын і цыгараў
кавалачак мары
і келіх віна
як новы пачатак.
Як план.

Я занадта слабы,
ты бязмежна свабодная,
але ўчора пад поўняю
зноў шляхі скрыжаваліся
нашыя.

Каб імгненне злавіць,
мы мітрэнгі закінулі
і зрабіліся блізкімі,
як калісьці прымроіў я.

Толькі

я занадта слабы,
ты бязмежна свабодная.

На апёкі ад вуснаў
пад застылымі зорамі
маё сэрца знямелае
адгукнецца запознена
вершамі...

СВЯТЛАНА БЯЗЛЕПКІНА

Два апавяданні

Бязлепкіна Святлана нарадзілася 31 жніўня 1957 года ў вёсцы Малейкі Брагінскага раёна Гомельскай вобласці. Скончыла факультэт журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, працавала ў раённым і абласным друку. Аповесці і апавяданні друкаваліся ў часопісах «Маладосць», «Полымя», «Нёман», газетах «Літаратура і мастацтва», «Звязда». Аўтар кнігі прозы «Чарнобыльская русалка».

Не па сцэнарыі

Парадоксы жыцця: некалі яе нумар тэлефона, як жартаваў знаёмы рэжысёр, яны перадавалі адзін другому, а зараз у голасе маскоўскай каляжанкі Алы Аляксееўны гучала паблаглівасць. Маўляў, вам, Рэгіна Адамаўна, робяць вялікую ласку! Уяўляеце, будуць аплочаны не толькі праезд, але і нумар у вельмі крутым гатэлі ў самым цэнтры Масквы. Пра ганарар наогул можна не тлумачыць...

І толькі калі Рэгіна пачала адмаўляцца (не з какецтва, проста памятала пра сваё не надта добрае здароўе і пра тое, што на выходзе лекі ад арытміі, а трэба ж яшчэ дзень ці два згубіць, каб трапіць у сваёй паліклініцы да тэрапеўта ці хаця б памочніка ўрача: без рэцэпта яе лекі не дадуць ні ў якім горадзе), голас каляжанкі выразна памякчэў:

— Рэгіна вы наша Адамаўна, даражэнькая! Ну, мы ж з вамі ведаем, што лепшага рэдактара для фільма на гістарычную тэму сёння ва ўсім свеце не знайсці!

— Не перабольшвайце! — запырэчыла Рэгіна, бо такія няшчырыя кампліменты ёй чуць было непрыемна. — Запрасіце хаця б Ларыёнава, таксама ж, мабыць, сумнавата яму на пенсіі.

— Што той Ларыёнаў! — запырэчыла Ала Аляксееўна. — Ён, самі ж памятаеце, умее добра крытыкаваць, але не можа падказаць, як найпрасцей выправіць памылкі, — патлумачыла яна.

— Як найпрасцей і, відаць, найхутчэй? — здагадалася Рэгіна.

— Так, серыял у трох кроках ад фінальнага мантажу. Праз два ці тры тыдні вяртаецца генеральны прадзюсар. А ён у нас монстр. І, дарэчы, чалавек, абазнаны ў кінематографе. Так што без вас, Рэгіначка, у іх будзе поўная... — і яна, не дагаварыўшы фразу, разрагаталася.

ЛЮДМІЛА РУБЛЕЎСКАЯ

Камень у дрыгве

Газетныя гісторыі

Рублеўская Людміла нарадзілася 5 ліпеня 1965 года ў Мінску. Скончыла Мінскі архітэктурна-будаўнічы тэхнікум (1984). Вучылася на аддзяленні паэзіі Літінстытута ў Маскве (1986—1987), затым перавялася на беларускае аддзяленне філфака БДУ, які скончыла ў 1994 годзе. Працавала ў часопісе «Першацвет», у газетах «Наша слова», «Літаратура і мастацтва», «СБ. Беларусь сегодня», «Звязда». Аўтар многіх зборнікаў паэзіі, кніг прозы «Сэрца мармуровага анёла», «Старасвецкія міфы горада Б», «Пярсцёнак апошняга імператара», «Ночы на Плябанскіх Млынах», раманаў «Сутарэнні Ромула», «Дагератып», цыкла раманаў «Авантуры Пранціша Вывіча» (2012—2019) і інш., а таксама кніг казак «Прыгоды мышкі Пік-Пік», «Карона на дне віра» і інш.

Карусь

Калі камень б'ецца аб камень, выся-каецца іскра.

Калі камень падае на зямлю, пакідае след.

Камень у дрыгве — гэта павольнае апусканне на дно, якога, можа, зусім і няма...

— Швэдар мне падарыў адзін бандыт. Куртачку — паэт, яго сын жыве ў Канадзе. Начаваць на лецішчы пускаюць... Свет не без добрых людзей. Не без добрых...

Паэт Карусь, з якім Часлава толькі што зрабіла незапланаваную гутарку, прыжмурыўся, быццам у ягоныя шалёна-сумныя шэрыя вочы пасвяцілі ліхтаром, закінуў за спіну патрапаны заплечнік і пайшоў з рэдакцыйнага кабінета — у нікуды, у вечнасць, у славу... А папраўдзе, на вакзал, адкуль шлях быў просты, як пляшка: электрычка — вёска — матчына хата. У доўгіх валасах Каруса забыталіся срэбныя ніты,

з іх не спляцеш ні каштоўнага ланцужка, ні сілка на самую кволую мятлушку.

Гутарка атрымалася цікавай і дзіўнай.

Карусь, уласна кажучы, прыйшоў сам, напросіўся, так хацелася нарэшце гукнуць пра сябе, што жывы, што ёсць. Усё ж першая кніжка на шостым дзясятку, пасля валацужнага жыцця на ўскрайку чужых лёсаў, у арэоле п'яных звадаў, з цьмяным успамінам пра замежную жонку, якая даўно засталася з дзецьмі дзесьці па той бок акіяна. Жменька таленавітых тэкстаў, прылашчаная выдавецтвам... Быццам паварушылі шэры прысак, а пад ім аказаўся жывы агонь.

— Сакрат казаў, калі ты патрапіў на пэўнае месца ў шэрагах ваяроў, ты не маеш права яго пакідаць, з шэрага цябе можа выбіць толькі смерць.

Часлава была радая неспадзяванай гутарцы. Пасля яе застаўся на сталё ў ейным кабінёце бруднаваты слоік засоленых

грыбоў, сабраных Карусём вакол лецішча, на якое яго пусцілі начаваць.

Хаця ясна было: пасля таго, як гутарку надрукуюць, узвіхурыцца попел чужой зайздрасці і злосці.

Так здаралася заўсёды пасля ейных публікацыяў.

Таму што яна падзяляла літаратараў на таленавітых і неталенавітых, на рэалістаў і постмадэрністаў, раманістаў і майстроў кароткага жанру, а не паводле рэгалій. Бо лічыла: пісьменнік — гэта ягоныя творы, а не званні і пасады.

А ў «праклятага паэта» Каруся творы былі. Файныя. Стылёвыя.

Рэакцыя на гутарку з'явілася адразу. Адзін пісьменнік, які лічыў сябе пакрыўджаным, бо ягоныя рукапісы выдавецтва не прымала, прыбег туды з лаянкай — вось яго, такога таленавітага, ігнаруюць, а выдалі нейкага там алкаголіка і дэбашыра.

Зайздроснікаў выявілася нямала.

На працу Чаславы прыслалі чарговы данос на разбор. Зноў напісала не пра таго, не так... Рэдактар газеты, які выдатна ведаў: Андрэй Платонаў працаваў дворнікам у Літаратурным інстытуце, пры гэтым застаючыся геніем, у чарговы раз абурыўся чужым дурноццем. Што яны маюць да маргінала Каруся, у яго ёсць усяго толькі таненькая кніжачка, веданне многіх моў ды кепскі характар.

Можа, спрацавала і тое, што Карусь не саромеўся казаць у вочы, што думае пра чалавека. Няздара — значыць, няздара.

Кругі разбягаюцца па чыстай вадзе. Па дрыгве, зацягнутаі раскай, ад укінутага каменю ідзе гэткае валюханне, калыханне...

Ад бруднай, нават зусім неглыбокай лужыны шчодро разлітаюцца пырскі.

Часлава ніколі не прызналася Карусю: яна так і не пакашталвала ягоных страшнавата-брунатных грыбочкаў, падораных ад чыстага сэрца.

Не даведаўся той і пра боўтанне, кругі і брудныя пырскі пасля з'яўлення ягонай персоны на газетных старонках.

Часлава нават не была ўпэўненая, што ён сваю гутарку ў газеце чытаў. Бо хоць

перадавала праз знаёмых — так і не знайшоў часу зайсці, вычытаць перад публікацыяй тэкст. Перастаў з'яўляцца ў горадзе, дай бог, нешта піша ці перакладае...

У гутарцы Карусь працытаваў маргінала Гельдэрліна, які палову жыцця з'яўляўся вар'ятам і пісаў па другім разе свае раней напісаныя вершы: «Добра плыць па цячэнні, але куды больш варта быць скалой, аб якую разбіваюцца хвалі».

«Лазенная паненка»

Чаму чым менш запатрабаваная паэзія, тым больш з'яўляецца людзей, што пішуць вершы?

У эпоху, пра якую мы гаворым, у час малінавых пінжакоў, залатых ланцугоў і падробленага кубінскага рому, пісалі ўсе. І тыя, хто ведаў слова «экзістэнцыя», і тыя, хто рабіў тры памылкі ў слове «яшчэ».

На журналісцкую долю Чаславы, акрамя напісання артыкулаў, гутарак, зацемак ды іншай палосазапаўняльнай прадукцыі, выпадала мець справу з самай няўдзячнай часткай чытацкай пошты, а менавіта з вершамі.

Насамрэч дасланыя рыфмаванкі сумленна размяркоўваліся па ўсіх супрацоўніках — адзін чалавек захлынуўся б у гэтай плыні вохкага плёну. Але паколькі Часлава сама была паэткай, лічылася, хто, як не яна, найлепш ацэніць і адкажа.

Лісты з літаратурнымі практыкаваннямі прыносілі кожны дзень.

Гэта аказаліся збольшага вельмі шчырыя, як удар па галаве, лісты. У асноўным у вершах прызнаваліся ў любові да Радзімы, да жанчын, да родных краявідаў і, вядома, да самой газеты.

Вылучаліся лісты з дамоў састарэлых, турмаў і псіхушак — а што, і там вершы пішуць! Ды яшчэ якія прачулыя... Адзін спадар з псіханеўралагічнага інтэрната пераклаў «Оду радасці» Шылера на беларускую мову і з рэгулярнасцю ў пару месяцаў рассылаў па ўсіх рэдакцыях.

Часам самадзейныя паэты прарываліся на асабістую сустрэчу.

Да 80-годдзя Вялікай Перамогі «Юнацтва наша — на заставах...»

Асноўная задача сучаснага пакалення ў захаванні памяці пра Вялікую Айчынную вайну — як мага больш пра яе ведаць. У гадавіну Вялікай Перамогі мы вырашылі згадаць тых, чыя маладосць прыйшлася на пякельныя 1941—1945-я. Тых, хто хацеў шчыра кахаць, будаваць сям’ю ды спакойна працаваць, але каму давялося рана пасталець, узяць у рукі зброю і пайсці ваяваць. Пра іх наша падборка. Маладых, адважных і таленавітых, якія пакінулі след на зямлі.

У выдавецтве «Мастацкая літаратура» выйшаў зборнік вершаў беларускіх паэтаў, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, — «Прысяга ў акопах». Укладальнік Алесь Бадак. У кнігу ўвайшлі творы толькі нека-торых айчынных паэтаў. Адны з іх на той

час ужо ярка заявілі пра сябе ў літаратуры, іншыя — найчасцей у сілу свайго зусім мала-дога ўзросту — яшчэ знаходзіліся на шляху да ўласнай творчай сталасці.

Вершы са зборніка мы аб’ядналі з эсэ на-шых аўтараў-пачаткоўцаў. Ім задалі такія пытанні: ці ведаюць яны гісторыі сваіх род-ных-франтавікоў і ці захоўваюцца ў іх сямей-ных архівах «ваенныя» рэліквіі? Аказалася, гісторыі такія ёсць, пачутыя, натуральна, ужо не з першых вуснаў, аднак яны жывыя.

Такім чынам, перагукваючыся праз 80-годдзе, нашы абаронцы — аўтары і героі твораў — сустрэліся, каб даведацца, што мы пачулі праўду, расказаную імі, што сувязь часоў не перарвалася. Бо ў кожным творы — лёс і аднаго чалавека, і сям’і, і нават цэлага пакалення.

ПЕРАКЛАДЫ

Мінскі дзяржаўны
лінгвістычны
ўніверсітэт

Франка-іспанскія матывы на сучасны лад

Гі дэ Мапасан (1850—1893) — французскі пісьменнік. Ён быў вядомы як майстар кароткага апавядання, а таксама як прадстаўнік натуралістычнай школы, які паказваў чалавечыя жыцці, лёсы і соцыум у расчараваным і часта песімістычным ключы. Яго апавяданні вылучаюцца сціпласцю стылю і эфектнасцю, лёгкасцю на першы погляд развязкамі. Напісаў 300 кароткіх апавяданняў, шэсць раманаў, тры кнігі пра падарожжы і адзін зборнік вершаў.

Тэарэтык літаратуры Карнэлій Квас пісаў, што «разам з Чэхавым Мапасан — найвялікшы майстра кароткага апавядання ў сусветнай літаратуры. Ён не натураліст, як Заля; для яго фізіялагічныя працэсы не ляжаць у аснове чалавечых учынкаў, хоць уплыў навакольнага асяроддзя і з'яўляецца ў яго прозе. У многіх адносінах натуралізм Мапасана — гэта антрапалагічны песімізм Шапэнгаўэра, паколькі ён такі ж суровы і бязлітасны ў адносінах да адлюстравання чалавечай прыроды».

У моры

Анры Сэару

Нядаўна ў газетах надрукавалі наступнае:

«Булёнь-сюр-Мэр, 22 студзеня. Нам пішуць:

Апошняя жудасная падзея непрыемна ўсхвалявала насельніцтва ўзбярэжжа, якое

і без таго шмат перажыло за два апошнія гады. Рыбалоўнае судна пад камандаваннем капітана Джавеля, увайшоўшы ў гавань, занесла на захад, і каля пірса яно разбілася аб скалісты падмурак хвалярэза.

Нягледзячы на намаганні выратавальнай шлюпки і адпраўленых з ракетніцы ліній, чатыры чалавекі і юнга загінулі.

Па прагнозах дрэннае надвор'е працягваецца. Мы апасаемся новых бедстваў».

Хто гэты Джавель? Мо брат аднарукага?

Калі бядак, якога знесла хваляй і які, магчыма, загінуў пад абломкамі свайго разбітага судна, гэта той, пра каго я думаю, то менавіта ён васьмнаццаць гадоў таму стаў сведкам яшчэ адной драмы, жудаснай і проста, як і ўсе вялікія драмы мора.

Джавель-старэйшы тады быў уладальнікам траўлера.

Траўлер — гэта ў асноўным рыбалоўнае судна. Моцны, не баіцца ніякага надвор'я, з круглым жыватом, з няспыннымі лопасцямі, як корак, заўсёды на паверхні, заўсёды абвяваецца суровымі і салёнымі вятрамі Ла-Манша, ён нястомна працуе ў моры, з надзьмутым ветразем, цягнучы вялізную сетку за бортам, якая скрабе дно акіяна, зрывае з яго і збірае ўсіх пачвар, што спяць на камянях, камбалу, прыліплую да пяску, непаваротлівых крабаў з кручкватымі кляшчамі, амараў з вострымі вусамі.

Калі дзьме прахалодны брыз, а хвалі невялічкія, то судна выходзіць на рыбалку. Яго сетка замацаваная па ўсёй даўжыні на вялікім драўляным стрыжні, акаваным жалезам, які спускаецца з дапамогай двух трасаў, а яны ў свой час слізгаюць па двух роліках на абодвух канцах судна. Вецер і плынь нясуць судна, а яно цягне за сабой гэтае прыстасаванне, якое разбурае і спускае марское дно.

Акрамя Джавеля, на борце былі яго малодшы брат, чацвёрта мужчын і юнга. Ён выйшаў з Булоні ў добрае яснае надвор'е, каб спусціць трал на ваду.

Аднак неўзабаве падняўся моцны вецер, наляцеў шквал, і траўлеру прыйшлося ратавацца ўцёкамі. Ён дасягнуў берагоў Англіі, але ўсхваляванае мора ўразалася ў

скалы, разбіваючыся аб сушу, не давала ўвайсці ў гавань. Маленькае судна выйшла ў мора і вярнулася да берагоў Францыі. Але з-за шторму, пены і шуму падысці да выратавальнай прыстані ўсё яшчэ было небяспечна.

Траўлер ізноў выйшаў у мора, пагойд-ваўся на хвалях, матляючыся, заліты вадой, але гэтае ўдалае судна, нягледзячы ні на што, звыклася з такім суровым надвор'ем, з-за якога яно часам па пяць ці шэсць дзён гайдалася паміж дзвюма суседнімі краінамі, не маючы магчымасці падысці ні да адной з іх.

Пасля, нарэшце, ураган сціх, як гэта бывае ў адкрытым моры, і, хаця хвалі ўсё яшчэ былі моцнымі, капітан загадаў спусціць трал на ваду.

І вось вялікая рыбалоўная снасць была перакінутая за борт, і двое мужчын на носе, а двое мужчын на карме пачалі намотваць на ролікі швартовы, якія яе ўтрымлівалі. Трал ужо крануўся дна, але раптам высокая хваля нахіліла судна; Джавель-малодшы, які ў той момант знаходзіўся наперадзе, накіроўваючы спуск сеткі, пахіснуўся, і яго рука апынулася заціснутай паміж вяроўкай, на імгненне саслабленай рыўком, і дрэвам, па якім яна слізгала. Ён зрабіў адчайнае намаганне, спрабуючы другой рукой падняць швартовы, але трос не паддаваўся: трал ужо стаў.

Мужчына ўскрыкнуў ад болю і паклікаў на дапамогу. Усе адразу прыбеглі. Яго брат пакінуў штурвал. Яны кінуліся да вяроўкі, спрабуючы вызваліць заціснутую руку. Усё было дарэмна.

— Трэба рэзаць! — сказаў адзін з матросаў і выцягнуў з кішэні шырокі нож, які двума ўдарамі мог выратаваць руку малодшаму Джавелю.

Але разрэзаўшы трос, яны страцілі б трал, а ён каштаваў шмат, шмат грошай: пяцьсот франкаў; і ён належаў Джавелю-старэйшаму, які сваім дабром проста так не раскідваецца.

Ён закрычаў з болем у сэрцы:

— Не, не рэж, пачакай, я павярну да ветру!

І ён пабег да штурвала, развярнуўшы яго па ветру.

Судна ледзь слухалася, бо сетка скавала яго, пазбаўляючы манёўранасці, да таго ж яго зносіла плыню і ветрам.

Джавель-малодшы ўпаў на калені, сціснуўшы зубы, з шалёнымі вачыма, але не кажучы нічога. Яго брат вярнуўся, усё яшчэ баючыся, што марак пусціць нож у ход:

— Пачакай, пачакай рэзаць! Кінуць якар!

Якар кінулі, спусціўшы ўвесь ланцуг, затым людзі падбеглі да кабестана і развярнулі судна ў надзеі аслабіць швартовыя. Нарэшце яны падаліся і выцягнулі нерухомую руку ў акрываўленым шарсцяным рукаве.

Джавель-малодшы выглядаў дрэнна. З яго сцягнулі куртку, і вачам адкрылася жахлівая карціна — месіва з плоці, кроў хлынула патокам, як быццам яе падавалі помпай. Затым мужчына паглядзеў на сваю руку і прашаптаў:

— Чорт вазьмі.

А калі на палубе сабралася ўжо лужа крыві, адзін з матросаў крыкнуў:

— Ён жа так сыдзе крывёй, трэба перавязаць вену!

Тады яму прынеслі шпагат, тоўсты карычневы прасмолены шпагат, і, абхапіўшы ім частку рукі над ранай, з усёй сілы зацягнулі. Струмені крыві паступова памяншаліся; урэшце рэшт яны спыніліся зусім.

Джавель-малодшы ўстаў, яго рука бясільна павісла. Ён узяў яе другой рукой, прыўзняў, пакруціў, патрос. Плоць была разарваная, косці зламаныя; толькі мышцы ўтрымлівалі гэтую частку яго цела. Ён вывучаў яе панурым, задуменым поглядам. Затым сеў на складзены ветразь, і таварышы параілі яму пастаянна змочваць рану, каб прадухіліць антонаў агонь.

Перад ім паставілі вядро чыстай вады, якую ён штохвілінна чэрпаў шклянкай, тонкім струменьчыкам прамываючы сваю жудасную рану.

— Табе было б лепш унізе, — сказаў яму брат.

Ён спусціўся ўніз, але праз гадзіну падняўся, не вельмі добра сябе адчуваючы. Да таго ж ён любіў свежае паветра больш. Ён ізноў сеў на ветразь і стаў прамываць руку.